

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 12 marca 2020 r.

w 100. rocznicę urodzin Lecha Bądkowskiego

Urodzony 24 stycznia 1920 r. w Toruniu Lech Bądkowski, należał do pierwszego pokolenia Pomorzan, które mogło chłonać patriotyczne wychowanie w polskiej szkole, bez ingerencji władz zaborczych. Jego wejście w dorosłe życie wiązało się z dramatycznymi przeżyciami narodu polskiego. Lech Bądkowski we wrześniu 1939 r. był dowódcą plutonu w Wojsku Polskim. Wziął udział w bitwie nad Bzurą. Przeżycia z tego okresu uwiecznił w zbiorze opowiadań „Bitwa trwa”.

Po klęsce kampanii wrześniowej, przedostał się do Francji, gdzie został żołnierzem Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich. Walcząc w jej szeregach, odznaczył się w bitwie o Narvik. Po pokonaniu przez III Rzeszę Francji udało mu się dostać do Anglii, gdzie został żołnierzem polskiej Marynarki Wojennej. Walczył na Oceanie Atlantyckim i Morzu Śródziemnym. Przeszedł też szkolenie desantowo-powietrzne, był „cichociemnym”. Za swoją postawę na froncie został odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari.

W czasie pobytu w Anglii stał się wzorem społecznika angażującego się w szereg przedsięwzięć dla wspólnego dobra, Zafascynowała go historyczna słowiańskość Pomorza od Wisły na wschodzie po Odrę na zachodzie. Upowszechniał w wielu wydawnictwach wiedzę o słowiańskich korzeniach tego regionu i przekonywał, że powinien on być po wojnie włączony w granice Polski – dla jej samodzielnego, bezpiecznego rozwoju. Te idee wcielał w życie także poprzez współtworzenie Związku Pomorskiego i przewodniczenie mu.

W 1946 r. pierwszym transportem zdemobilizowanych żołnierzy polskiej Marynarki Wojennej przybył do Gdyni. Został dziennikarzem i pisarzem, był publicystą i polemistą. Został członkiem Związku Literatów Polskich, prezesem oddziału gdańskiego i członkiem zarządu głównego, członkiem polskiego PEN-Clubu, wchodził w skład jego zarządu. Należał też do Instytutu Bałtyckiego i Gdańskiego Towarzystwa Naukowego.

W jego publicystyce i działalności miejsce szczególne zajmowały problematyka kaszubsko-pomorska oraz idea samorządności. Wspierał początkujących pomorskich i kaszubskich literatów, tłumaczył dzieła literatury kaszubskiej na język polski.

Po odwilży politycznej 1956 r. należał do głównych twórców i działaczy Zrzeszenia Kaszubskiego, przemianowanego później na Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. Był jego wiodącym ideologiem, nadając mu kształt samorządnej organizacji, także o znaczeniu politycznym. Stało się ono, szczególnie dla ludzi młodych, miejscem kształtowania postaw obywatelskich. Z tego grona w przyszłości rekrutowały się pomorskie kadry samorządowe, posłowie, senatorowie. Lech Bądkowski uczył pracy dla regionu, inicjatywy i odpowiedzialności w jego kulturowym i ekonomicznym rozwoju.

W 1980 r. na wieść o strajku gdańskich stoczniovców przyłączył się do niego jako przedstawiciel środowiska pisarzy. Wszedł w skład Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego, którego był rzecznikiem prasowym i jednym z twórców gdańskiego porozumienia sierpniowego pomiędzy strajkującymi robotnikami a rządem. Został przewodniczącym kolegium redakcyjnego samoistnej części „Dziennika Bałtyckiego” pt. „Samorządność”, prezentującej interes i opinie rodzącego się związku zawodowego „Solidarność”. W 1981 r. założył i prowadził tygodnik „Samorządność”, w następnym roku zlikwidowany przez władze stanu wojennego.

Zmarł 24 lutego 1984 r. w Gdańsku, a jego pogrzeb stał się manifestacją przedstawicieli wszystkich środowisk działających na rzecz obalenia ustroju totalitarnego w Polsce.

Postawa i osiągnięcia Lecha Bądkowskiego są stale żywe na Pomorzu i Kaszubach. Jego imię noszą szkoły, sale, ulice. Organizowane są poświęcone mu wystawy, uroczystości, konferencje, wydawane są książki. Rok jego imienia ogłosiły Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie i Rada Miasta Gdańska. 3 maja 2006 r. prezydent Rzeczypospolitej Polskiej odznaczył go pośmiertnie Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Oddając niniejszą uchwałą hołd Lechowi Bądkowskiemu, Senat Rzeczypospolitej Polskiej przekazuje również podziękowania wszystkim, którzy współpracując z nim, swoją pracą i oddaniem przyczynili się do powstania demokratycznej Polski.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI